

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Strategia UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia

(2017/C 088/17)

Sprawozdawca: Daiva Matonienė (LT/EKR), członkini Rady Miasta Szawli (Šiauliai)**Dokument źródłowy:** Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia”

COM(2016) 51 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji Europejskiej, by postrzegać sektor ogrzewania i chłodzenia jako część składową wspólnego systemu energetycznego, i zauważa, że sektor ogrzewania po raz pierwszy został wyróżniony jako ważny sektor energetyczny posiadający duży potencjał, by przyczynić się do zwiększenia niezależności energetycznej, zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, realizacji celów w zakresie zmiany klimatu oraz obniżenia kosztów dla konsumentów.
2. Uważa, że nie ma jednego uniwersalnego rozwiązania, które pozwoliłoby zapewnić zrównoważoność sektora ogrzewania i chłodzenia, i podkreśla, że trzeba zastosować szeroki wachlarz rozwiązań, tj. różne technologie i różne rozwiązania, zarówno jednostkowe, jak i dla całej branży, aby osiągnąć wymierne rezultaty.
3. Zwraca jednak uwagę, że postanowienia zawarte w strategii mają charakter ogólnikowy, brakuje dokładności i określenia wystarczająco konkretnych wytycznych wskazujących, w jaki sposób i w jakim kierunku powinien być rozwijany sektor ogrzewania i chłodzenia, jakie konkretne środki trzeba stosować z myślą o osiągnięciu przewidzianych celów, jakie to będzie miało skutki dla władz lokalnych i regionalnych, przedsiębiorstw oraz konsumentów (gospodarstw domowych), a także jakie schematy wsparcia finansowego i motywacji powinny być stosowane dla osiągnięcia celów zrównoważonej energetyki.
4. Podkreśla, że UE wciąż pozostaje bardzo zależna od importu energii. Obecnie na ogrzewanie i chłodzenie przypada 50 % rocznego zużycia energii w UE. Jest to 59 % ogólnego zużycia gazu i 13 % ogólnego zużycia ropy naftowej w Europie⁽¹⁾. Liczby te świadczą o wysokim potencjale oszczędności energii. Aby go wykorzystać, należy powziąć kroki w celu dokonania restrukturyzacji sektora ogrzewania i chłodzenia oraz zapewnienia efektywnego ogrzewania i chłodzenia.
5. Popiera propozycję Komisji Europejskiej, że w ramach zarządzania unią energetyczną krajowe plany działań państw członkowskich w zakresie energii i klimatu mogłyby obejmować sektor ogrzewania i chłodzenia.
6. Podkreśla, że przepisy UE przewidujące konkretne środki dotyczące konsumpcji lub wytwarzania energii – takie jak dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej, dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków oraz dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii – są istotne dla rozwoju sektora ogrzewania i chłodzenia. Zaznacza w związku z tym, że przegląd tych przepisów w przyszłości powinien uwzględnić kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w tym sektorze, a szczególnie zalecenia zawarte w niniejszej opinii.
7. Zwraca uwagę, że światowe tendencje zmniejszania się zasobów energii ze źródeł nieodnawialnych, globalne zmiany klimatu oraz zwracanie większej uwagi na jakość środowiska i zdrowie ludzkie w coraz większym stopniu wyznaczają kierunki rozwoju koncepcji współczesnego budownictwa oraz ich podstawowe akcenty: oszczędzanie i efektywna konsumpcja energii, oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzkie.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1465824048408&uri=CELEX:52016DC0051>

8. Uważa, że przedmiotowa strategia umożliwi państwom członkowskim dokonanie obiektywnej oceny dotychczasowych decyzji politycznych i administracyjnych w sektorze systemów lokalnego ogrzewania, a także dostarczy bodźca do rozwoju sektora poprzez modernizację systemów ogrzewania, renowację budynków, zastępowanie gazu ziemnego paliwem z odnawialnych źródeł energii lub innym paliwem wyprodukowanym z czystych źródeł energii i stworzenie warunków do przyłączenia nowych konsumentów; jeszcze bardziej obniżyłoby to koszty tej usługi, zmniejszyłoby wydatki konsumentów i zapewniłoby zdrowsze powietrze w miastach.

9. Wzywa Komisję Europejską do dokonania przeglądu polityki UE z myślą o stworzeniu zrównoważonego i efektywnego sektora ogrzewania i chłodzenia. Jednym z przykładów, który ilustruje brak spójności między różnymi elementami unijnego prawodawstwa, jest rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 244/2012⁽²⁾ uzupełniające dyrektywę w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. Rozporządzenie delegowane zezwala na odjęcie odnawialnych źródeł energii cieplnej i elektrycznej od charakterystyki energetycznej budynku, jeśli energia ta jest produkowana na miejscu, lecz nie wówczas, gdy jest dostarczana za pośrednictwem scentralizowanej produkcji energii. Taki brak spójności stwarza ryzyko osłabienia systemów lokalnego ogrzewania i chłodzenia oraz kogeneracji i może mieć negatywny wpływ na cel promowania wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, termicznego przetwarzania odpadów i zmniejszenia emisji CO₂. Uważa, że charakterystyka energetyczna budynków powinna koncentrować się przede wszystkim na zużyciu energii w danym budynku bądź na jego zapotrzebowaniu na energię.

10. Wzywa Komisję Europejską, aby zaleciła państwom członkowskim rozwijanie, z uwzględnieniem ich możliwości, zrównoważonego sektora ogrzewania i chłodzenia poprzez zastosowanie efektywnych technologii, promowanie innowacji, usuwanie przeszkód prawnych i administracyjnych.

11. Ubolewa, że rola władz lokalnych i regionalnych w strategii została słabo określona, i podkreśla, że na władzach lokalnych i regionalnych spoczywa największa odpowiedzialność za sektor ogrzewania i chłodzenia. Władze lokalne nie tylko biorą udział w tworzeniu infrastruktury i zarządzaniu nią, lecz są również jednymi z największych konsumentów energii.

12. Zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne w miarę możliwości starają się wnieść wkład w realizację celów zrównoważonej energetyki. Wiele miast i miejscowości UE już od wielu lat ma opracowane plany działania dotyczące zmiany klimatu i zrównoważonej energetyki, w których przewidziano ogrzewanie i wytwarzanie energii przy niskiej emisji CO₂, a także realizację środków w zakresie zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii oraz efektywności energetycznej.

13. Zwraca uwagę, że Komitet Regionów, łączący przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych, w swojej działalności poświęca wiele uwagi kwestiom energetyki. W wielu opiniach⁽³⁾ dotyczących wniosków w sprawie unii energetycznej sformułował zalecenia w sprawie rozwoju sektora energetyki, istotnej roli władz lokalnych i regionalnych w realizacji celów polityki zrównoważonej energetyki oraz bardziej aktywnej współpracy między władzami krajowymi a lokalnymi państw członkowskich w procesie podejmowania decyzji i reprezentowania interesów konsumentów.

14. Przypomina, że Komitet Regionów już kilkakrotnie zwracał uwagę na bardzo istotną rolę władz lokalnych i regionalnych w rozwoju kogeneracji ciepła i energii elektrycznej. Technologia ta, w której następuje równoczesna produkcja energii elektrycznej i ciepła, pozwala na wykorzystanie energii pierwotnej zawartej w paliwie nawet w 90 %. UE powinna opracować odpowiednie ogólne warunki wsparcia zmierzające do zapewnienia pomiotom eksploatującym tego rodzaju wysokowydajną infrastrukturę możliwości pokrycia związanych z tym kosztów⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 244/2012 z dnia 16 stycznia 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i ustanawiające ramy metodologii porównawczej do celów obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej budynków i elementów budynków (Dz.U. L 81 z 21.3.2012, s. 18).

⁽³⁾ Opinia Komitetu Regionów „Pakiet dotyczący unii energetycznej”.
Opinia Komitetu Regionów „Powszechny dostęp do energii po przystępnych cenach” (Dz.U. C 174 z 7.6.2014, s. 15). Pismo prezydencji greckiej w Radzie z dnia 4 listopada 2013 r.

Opinia Komitetu Regionów „Energia odnawialna: ważny uczestnik europejskiego rynku energii” (Dz.U. C 62 z 2.3.2013, s. 51).

Opinia Komitetu Regionów „Efektywność energetyczna” (Dz.U. C 54 z 23.2.2012, s. 49).

Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów „Plan działań UE dotyczący energetyki na lata 2011–2020” (Dz.U. C 42 z 10.2.2011, s. 6).

Opinia Komitetu Regionów „Energia: przegląd strategiczny i charakterystyka energetyczna budynków” (Dz.U. C 200 z 25.8.2009, s. 41).

Opinia Komitetu Regionów „Promocja energii odnawialnej” (Dz.U. C 325 z 19.12.2008, s. 12).

⁽⁴⁾ Opinia Komitetu Regionów „Energia odnawialna: ważny uczestnik europejskiego rynku energii”.

15. Zdaniem Komitetu Regionów, istotne jest, by koszty energii nie przekraczały możliwości najbiedniejszych obywateli, którzy często przeznaczają znaczną część swoich dochodów na ogrzewanie, chłodzenie, oświetlenie i urządzenia gospodarstwa domowego, oraz by programy dotyczące efektywności energetycznej odnosiły się w pierwszej kolejności do osób najbardziej potrzebujących⁽⁵⁾.

Systemy lokalnego ogrzewania i chłodzenia, indywidualne zaopatrzenie w energię ciepłą

16. Uważa, że systemy lokalnego ogrzewania i chłodzenia są świetnym sposobem, by w ich ramach kojarzyć różne źródła energii z producentami energii i konsumentami energii. System lokalnego ogrzewania może być jednym z najbardziej ekologicznych sposobów dostarczania energii ciepłej i odgrywać kluczową rolę w redukcji emisji CO₂, a także przyczynić się do zapewnienia niezależności energetycznej i bezpieczeństwa energetycznego. Dlatego tam, gdzie istnieją sprzyjające warunki i można wykazać ogólne korzyści tych systemów dla środowiska, ich rozwój należy traktować jako priorytet.

17. Zwraca uwagę, że tam, gdzie gęstość zaludnienia jest duża, systemy lokalnego ogrzewania i chłodzenia mogą być świetnym sposobem zaopatrzenia w ciepło i chłodzenie oraz że w takim wypadku wszystkie środki działania muszą być ukierunkowane na efektywność wytwarzania energii i należy w większym stopniu umożliwić konsumentom korzystanie z energii ciepłej i elektrycznej wytworzonej z zasobów neutralnych pod względem emisji CO₂. Należy zaznaczyć, że struktury energetyczne w państwach członkowskich UE są różne i nie istnieje jeden uniwersalny model, który odpowiadałby wszystkim państwom członkowskim. Ważne jest, by zachęty do wprowadzania nowych form produkcji energii nie osłabiały dobrze funkcjonujących systemów na szczeblu regionalnym lub lokalnym.

18. Pozytywnie ocenia możliwości sieci lokalnego ogrzewania w zakresie zapewnienia skutecznego dostarczania energii dla gospodarstw domowych i wnosi, by władze szczebla krajowego i unijnego zapewniły wsparcie w kontekście ewentualnego zapotrzebowania na rozbudowę i modernizację istniejących sieci. Dotyczy to również lokalnych (wyspowych) sieci przesyłowych biogazu przystosowanych do przesyłania paliwa do lokalnych indywidualnych odbiorców prywatnych.

19. Ponadto zauważa, że na wielu obszarach UE ogrzewanie indywidualne jest najefektywniejszym, a nawet jedynym ekonomicznie lub technicznie wykonalnym rozwiązaniem ze względu na rozmieszczenie ludności. Podkreśla, że na tych obszarach należy zwrócić większą uwagę promowanie zaopatrzenia budynków w energię ciepłą i elektryczną wytworzoną z odnawialnych źródeł energii oraz zachęcanie do wymiany starych kotłów na nowe, bardziej efektywne i generujące mniej zanieczyszczeń. Chodzi przy tym również o kwestię jakości powietrza, gdyż w niektórych krajach europejskich prawie 3/4 zanieczyszczenia powietrza powodują cząstki stałe pochodzące ze stosowania paliw stałych do ogrzewania gospodarstw domowych.

20. Podkreśla, że skutecznym sposobem rozwoju systemów ogrzewania i chłodzenia jest łączenie źródeł energii, przemysłu i konsumentów. Na przykład integracja sieci grzewczych, chłodniczych i elektrycznych mogłaby obniżyć łączne koszty systemów energetycznych i byłaby korzystna dla konsumentów. Muszą zostać przy tym opracowane nowe, innowacyjne rozwiązania techniczne.

Zwiększanie efektywności energetycznej w budynkach

21. Podkreśla, że efektywność energetyczna zapewne w największym stopniu odnosi się do budynków, ponieważ w nich tkwi ogromny potencjał oszczędności energii. 45 % energii wykorzystywanej do ogrzewania i chłodzenia w Unii Europejskiej zużywa się w sektorze mieszkalnictwa⁽⁶⁾. Dlatego zwiększanie efektywności energetycznej w tym zakresie musi pozostać priorytetem UE.

22. Podkreśla, że efektywność energetyczna w budynkach jest wynikiem kompleksowego wdrożenia różnych środków i oznacza zdolność do otrzymania jak największych korzyści z każdej jednostki energii, a zatem: racjonalną konsumpcję energii, stosowanie technologii energooszczędnych i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, a także zachęcanie konsumentów do zachowań zapewniających oszczędność energii. Zwraca uwagę, że przy wyborze materiałów budowlanych i technologii ważne jest podejście holistyczne i stosowanie priorytetów zrównoważonego budownictwa.

23. Zwraca uwagę, że oszczędzanie energii podczas całego cyklu życia budynku w dużym stopniu zależy od decyzji podjętych przy projektowaniu nowego budynku lub opracowywaniu projektu renowacji istniejącego budynku. Dlatego proponuje skupienie uwagi na zrównoważonej koordynacji procesów już od wczesnej fazy projektowej. Zastosowane powinny zostać przy tym innowacyjne narzędzia, takie jak np. modelowanie informacji o budynku (ang. Building Information Modeling, BIM)⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów „Plan działań UE dotyczący energetyki na lata 2011–2020”.

⁽⁶⁾ Zob. przypis 1.

⁽⁷⁾ https://en.wikipedia.org/wiki/Building_information_modeling

24. Proponuje dokonanie przeglądu istniejących modeli renowacji, analizy ich zalet i wad oraz oceny doświadczeń państw członkowskich w zakresie opracowywania atrakcyjnych dla konsumentów modeli finansowania. Ponadto należy usuwać prawne i administracyjne przeszkody dla renowacji. Około 70 % ludności UE mieszka w budynkach mieszkalnych stanowiących własność prywatną. Często właściciele nie wykonują opłacalnych ekonomicznie renowacji, ponieważ nie zdają sobie sprawy z korzyści, brakuje im bezstronnego doradztwa w zakresie możliwości technicznych, stoją w obliczu sprzecznych interesów (np. budynki wielorodzinne) i ograniczeń finansowych. Dlatego władze państw członkowskich i władze lokalne i regionalne muszą skupić się na pracy rzecz zwiększania świadomości społecznej na temat stosowania środków zwiększania efektywności energetycznej oraz na zachęcaniu do oszczędzania energii.

25. Wzywa władze lokalne i regionalne do szukania możliwości włączenia sektora prywatnego i przedsiębiorstw świadczących usługi energetyczne w realizację środków zwiększania efektywności energetycznej poprzez tworzenie sprzyjających warunków oraz usuwanie przeszkód administracyjnych i prawnych.

26. Sugeruje szersze wykorzystywanie w budynkach postępowych technologii umożliwiających zmniejszenie konsumpcji energii niezbędnej do ogrzewania, wentylacji, chłodzenia, oświetlenia pomieszczeń, dostarczania gorącej wody i innych potrzeb, bez zmniejszenia komfortu konsumentów. Na przykład istnieją technologie odzysku ciepła skutecznie wykorzystujące ciepło usuwanego powietrza i przekazujące je do powietrza dostarczanego do pomieszczeń – w ten sposób można zaoszczędzić dużą część energii przeznaczoną do ogrzewania pomieszczeń.

27. Stwierdza, że w celu poprawy efektywności energetycznej budynków Komisja zdecydowanie opowiada się m.in. za inteligentnymi systemami, chcąc udostępnić urządzenia pomiarowe, regulacyjne i do automatyzacji oraz zwiększyć konsumentom możliwości współuczestnictwa w zarządzaniu popytem. Działania te zasługują w gruncie rzeczy na poparcie. Istnieją jednak pewne obawy co do ich skutków gospodarczych i w zakresie ochrony prywatności, które powinny zostać dokładniej zbadane i w związku z którymi inteligentne systemy pomiarowe powinny pozostać dobrowolne.

28. Podkreśla znaczenie promowania domów pasywnych o bardzo małym zużyciu energii oraz popiera szersze wdrożenie w praktyce koncepcji domów aktywnych wykorzystujących alternatywne źródła energii i zachęca do stosowania tej koncepcji.

29. Podkreśla, że duże znaczenie ma odpowiedzialne podejście sektora budowlanego. Sugeruje określenie wyższych wymogów o charakterze zaleceń dla różnych urządzeń i nowych budynków, a także odpowiednie określenie bardziej wymagających kryteriów projektowych i budowlanych zachęcających architektów, projektantów i budowniczych do tworzenia budynków odpowiadających charakterystykom budynku inteligentnego.

30. Zwraca uwagę, że w dążeniu do realizacji celów strategii UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia istotne jest podejście kompleksowe oraz należy promować renowację dzielnicową, tj. obok renowacji budynków wskazana w danej dzielnicy jest również kompleksowa regeneracja środowiska, odnowienie infrastruktury, wykonanie stref zieleni, budowa infrastruktury przyjaznej dla rowerzystów itd.

Przemysł, kogeneracja, odnawialne źródła energii

31. Zwraca uwagę, że w przemyśle istnieją duże możliwości oszczędności energii w oparciu o ideę symbiozy przemysłowej, która jest istotnym elementem pojęcia przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Stwierdza, że w wielu miejscach powstają nadmiarowe ilości ciepła i zimna, które są wypuszczane bezpośrednio do środowiska. Podziela pogląd, że wykorzystanie tego ciepła i zimna odpadowego w sieciach lokalnego ogrzewania i chłodzenia zmniejszyłoby zużycie energii pierwotnej i byłoby korzystne dla gospodarki i środowiska. Istotna rola w tym zakresie przypada władzom lokalnym i regionalnym, które odpowiadają za planowanie systemów ciepłowniczych.

32. Podkreśla, że należy zachęcać sektor przemysłowy do poświęcania większej uwagi bardziej efektywnemu wykorzystaniu istniejących technologii z myślą o zmniejszeniu kosztów energetycznych. W 2012 r. przemysł odpowiadał za jedną czwartą zużycia energii końcowej w UE. 73 % tej energii jest wykorzystywane do ogrzewania i chłodzenia⁽⁸⁾.

⁽⁸⁾ Zob. przypis 1.

33. Wzywa Komisję Europejską do zwrócenia większej uwagi na innowacje sektorze przemysłowym oraz do promowania wykorzystania odnawialnych źródeł energii i rozwoju nowych technologii niskoemisyjnych, w tym technologii wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS), które mogą skutecznie przyczynić się do łagodzenia zmiany klimatu, oraz uważa, że zreformowany system handlu emisjami ma fundamentalne znaczenie w tym względzie.

34. Podziela zdanie, że potencjał kogeneracji nie jest jeszcze w pełni wykorzystywany. Wzywa w związku z tym Komisję do opracowania konkretnego planu działania na rzecz kogeneracji zawierającego środki o charakterze zaleceń.

35. Wzywa władze krajowe do konsultowania się z władzami lokalnymi i regionalnymi przy podejmowaniu decyzji dotyczących rozwoju kogeneracji. Ponadto należy usuwać bariery administracyjne i regulacyjne dla rozwoju kogeneracji, z uwzględnieniem lokalnych warunków i możliwości oraz korzyści ekonomicznych związanych z rozwojem kogeneracji, wśród których wymienić można poprawę konkurencyjności sektora poprzez wykorzystanie ciepła odpadowego.

36. Uważa, że wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze ogrzewania i chłodzenia może być jednym ze sposobów zapewnienia skutecznego rozwoju tego sektora. Systemy lokalnego ogrzewania mogą wykorzystać różne źródła odnawialne i lokalne: energię odpadową, odpady komunalne, biopaliwa, energię słoneczną oraz geotermalną itp. Dlatego należy promować rozwój systemów, tworząc warunki do integracji odnawialnych źródeł energii.

Potrzeby i możliwości w zakresie finansowania sektora ogrzewania i chłodzenia

37. Podkreśla, że do zwiększenia efektywności sektora ogrzewania i chłodzenia niezbędne są duże zasoby finansowe, dlatego szczególnie ważne jest wypracowanie wspólnego podejścia i dążenie do tego, by różne źródła finansowania lepiej ze sobą współpracowały.

38. Sugeruje dokonanie przeglądu istniejących programów wsparcia finansowego na różnych szczeblach, które to programy można wykorzystać z myślą o rozwoju systemów lokalnego ogrzewania i chłodzenia, efektywności energetycznej i wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii. Po drugie, należy propagować tworzenie atrakcyjnych programów finansowania, aby zapewnić skuteczniejszą realizację działań w obrębie sektora ogrzewania i chłodzenia.

39. Proponuje, by promować wykorzystywanie innowacyjnych instrumentów finansowych w finansowaniu rozwoju sektorów ogrzewania i chłodzenia, zachęcać do inwestycji w technologie ekologiczne i stworzyć warunki do włączenia się sektora prywatnego. Ważne jest, aby szukać synergii między nowymi metodami finansowania i możliwościami, stosować środki inżynierii finansowej, jak np. pożyczki uprzywilejowane, gwarancje, dotacje na spłatę odsetek, inwestycje kapitałowe, sekurytyzacja i inne.

40. Podkreśla, że dla realizacji strategii UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia oraz finansowania większych projektów istotna jest możliwość łączenia funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (funduszy EFSI)⁽⁹⁾ z instrumentami finansowymi EFIS. Wzywa w związku z tym, aby takie łączenie było jak najszerszej stosowane w państwach członkowskich UE, a także aby przyspieszyć i jeszcze uprościć ten proces.

41. Zwraca uwagę, że niezbędne jest zachęcanie do aktywniejszego stosowania modelu ESCO dla projektów energetycznych oraz usuwanie barier prawnych i administracyjnych stanowiących przeszkodę dla stosowania tego modelu w dziedzinie ogrzewania i chłodzenia. Ponadto podkreśla istotność kontynuacji reform strukturalnych w państwach członkowskich w celu usunięcia przeszkód i biurokracji stanowiących barierę dla inwestycji w sektor ogrzewania i chłodzenia.

42. Podkreśla istotną rolę współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) i wspierania władz lokalnych i regionalnych, by mogły pozyskać dodatkowe źródła finansowania i zrealizować większe projekty na rzecz efektywności energetycznej. Na przykład Litwa z pomocą EBI stworzyła innowacyjny fundusz JESSICA, pozyskała dodatkowe źródła finansowania i osiągnęła efekt mnożnikowy.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/contracts_grants/funds_pl.htm

43. Pozytywnie ocenia wsparcie udzielane przez Europejski Fundusz Inwestycji Strategicznych (EFIS)⁽¹⁰⁾, ze szczególnym podkreśleniem możliwości uzyskania zabezpieczenia pierwszej straty w przypadku inwestycji w projekty efektywności energetycznej o większej skali i większym ryzyku. Ponadto zwraca uwagę, że dotychczas EFIS był szczególnie korzystny dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). W związku z tym, w celu zachęcenia EFIS do większej aktywności w tych państwach członkowskich, w których jego działalność na razie jest niewielka, podkreśla konieczność rozwinięcia działalności informacyjnej na szczeblu lokalnym.

44. Pozytywnie ocenia europejski portal projektów inwestycyjnych (EPPI)⁽¹¹⁾ – platformę internetową łączącą wykonawców i inwestorów europejskich projektów. Proponuje poszerzyć tę platformę o prezentację instrumentów finansowych oraz zestawienie przykładów dobrych praktyk państw członkowskich UE w zakresie tworzenia specjalnych programów finansowania projektów energetycznych.

45. Uważa, że byłoby korzystne, gdyby UE opracowała wytyczne efektywnego zarządzania sektorem energetycznym i jego finansowania i ewentualne wzorcowe modele efektywnego zarządzania do stosowania przez władze lokalne i regionalne w sektorze ogrzewania i chłodzenia.

Rola władz lokalnych i regionalnych

46. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne odgrywają ważną rolę w sektorze ogrzewania i chłodzenia:

- władze lokalne i regionalne bezpośrednio odpowiadają za wspomniany sektor: organizują świadczenie usług, odpowiadają za planowanie systemów, rozstrzygają kwestie finansowania rozwoju i modernizacji systemów,
- władze lokalne i regionalne są ogniwem łączącym wszystkie podmioty sektora: konsumentów, dostawców, producentów, inwestorów i operatorów systemów, a także przyczyniają się m.in. do poprawy jakości środowiska,
- lokalnie podejmuje się podstawowe decyzje, powstają podstawowe inicjatywy; szczebel lokalny jest miejscem, gdzie teoria staje się praktyką, gdzie wymagania prawne prowadzą do wyraźnych, widocznych skutków,
- władze te informują konsumentów i podejmują z nimi konsultacje.

47. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne, jako odpowiedzialne za planowanie na poziomie gminy, mogą przyczynić się do promowania wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i zwiększania efektywności energetycznej na szczeblu lokalnym i regionalnym – np. poprzez określenie ambitnych celów i planów działania, uproszczenie procedur oraz przepisów administracyjnych lub udzielenie wsparcia finansowego.

48. Ubolewa, że władze regionalne i lokalne nie zostały wymienione w strategii jako ważne podmioty w sektorze ogrzewania i chłodzenia, oraz wzywa Komisję Europejską, by przy realizacji dalszych działań w tej dziedzinie traktowała władze lokalne i regionalne jako równoprawnych partnerów władz krajowych.

49. Uważa, że potrzebne są konsultacje z władzami lokalnymi i regionalnymi na temat konkretnych przyszłych działań, ponieważ władze te odgrywają rolę w planowaniu i budowie infrastruktury, pozyskiwaniu inwestorów, informowaniu konsumentów i konsultowaniu się z nimi.

50. Podkreśla, że w wielu państwach za ogrzewanie i chłodzenie odpowiadają samorządy (tj. jest to jedna z usług sektora komunalnego), dlatego szczebel lokalny jest bardzo istotny w zachęcaniu wszystkich podmiotów sektora (gospodarstw domowych, przemysłu) do włączenia się w rozwój sektora, tworzeniu warunków do poprawy konkurencji i obniżaniu kosztów ogrzewania.

Istotność informowania i włączenie społeczeństwa

51. Wskazuje, że wspieranie powszechnego korzystania z nowoczesnych technologii i systemów efektywnego oraz zrównoważonego ogrzewania i chłodzenia umożliwiających oszczędzanie energii i zasobów przyczyni się do zachowania jakości powietrza i dobrobytu poszczególnych jednostek oraz społeczeństwa.

⁽¹⁰⁾ <http://www.eib.org/efsi/index.htm>

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/priorities/european-investment-project-portal-eipp_en

52. Zwraca uwagę, że nie osiągnie się znaczących wyników jedynie przez renowację, zmianę rodzaju paliwa lub inne środki – bardzo ważne jest odpowiednie informowanie. Właścicielom budynków często brakuje wiedzy o korzyściach płynących z renowacji. Europejczyk przeznaczają średnio 6 % swych wydatków konsumpcyjnych na ogrzewanie i chłodzenie. 11 % Europejczyków nie stać na dostateczne ogrzewanie domu lub mieszkania zimą⁽¹²⁾. Wybory konsumenckie ograniczone są brakiem informacji na temat rzeczywistego zużycia energii i rzeczywistych kosztów energii, a często także brakiem środków finansowych, by zainwestować w najefektywniejsze technologie. Porównywanie technologii i rozwiązań pod względem kosztów i korzyści w całym okresie eksploatacji oraz pod względem jakości i niezawodności jest trudne. W związku z tym proponuje, aby władze krajowe oraz władze lokalne i regionalne współpracowały ze sobą w zwiększaniu świadomości społeczeństwa i informowaniu konsumentów o środkach efektywności energetycznej oraz sposobach oszczędzania energii.

53. Podkreśla, biorąc pod uwagę postęp nauki i rozwój technologii, że sektor ogrzewania i chłodzenia, podobnie jak inne sektory, odczuwa brak specjalistów posiadających odpowiednią wiedzę w dziedzinie budowania energooszczędnych budynków, efektywności energetycznej oraz technologii energii ze źródeł odnawialnych. Dla rozwiązania tego problemu istotną jest współpraca wszystkich podmiotów sektora w przygotowywaniu wykwalifikowanych specjalistów, prowadzeniu konsultacji oraz realizacji programów informacyjnych i uświadamiających.

54. Z zadowoleniem przyjmuje stworzenie Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego (ECDI)⁽¹³⁾ dla realizatorów projektów z sektora prywatnego i publicznego w celu udzielania pomocy technicznej i oferowania konsultacji dostosowanych do potrzeb. Jednakże zwraca uwagę, że zasadne byłoby, gdyby więcej usług konsultacyjnych świadczone na miejscu, bliżej przedsiębiorstw ich potrzebujących. Ważne jest zwiększanie świadomości społeczeństwa oraz podmiotów sektora na temat oszczędzania energii.

55. Z zadowoleniem przyjmuje Porozumienie Burmistrzów, powstałe w oparciu o inicjatywę Komisji Europejskiej, oraz inne inicjatywy, w ramach których władze lokalne i regionalne zobowiązują się do ograniczania emisji CO₂, przyczyniając się w ten sposób do realizacji zrównoważonej polityki energetycznej, i wzywa Komisję Europejską do stosowania zachęt skłaniających do wzięcia udziału w podobnych inicjatywach.

Bruksela, dnia 12 października 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Markku MARKKULA

⁽¹²⁾ Zob. przypis 1.

⁽¹³⁾ <http://www.eib.org/eiah/index.htm>